

SVOBODNA SLOVENIJA

ASO (LETO) XXL (15)

No. (štev.) 35

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. avgusta 1962

Sovrazniki lastnega naroda

Iz Trsta nam poročajo, da so primorski titovci napovedali razpust svoje politične organizacije Neodvisna socialistična zveza in da bodo povabili svoje pristaje, naj se včlanijo v italijanske levičarske politične stranke, t. j. v italijansko komunistično ali pa Nennijevo socialistično stranko. V bodoče bodo titovci imeli na Primorskem samo še svoje gospodarske in kulturne organizacije. Na ta način bodo tudi na Primorskem izvedli to, kar so napravili že prej na Goriškem in Koroškem.

S takim svojim postopanjem titovci hočejo pokazati, da so res pravi marksisti, da jim je glavni namen jačanje levičarskih skupin v svetu in graditev marksistične družbe, ne pa ohranjanje narodnosti in delo za koristi narodnih manjšin v Avstriji in Italiji.

Da so res imeli pred sabo vedno ta namen, so potrjevali s svojim dosedanjim zadržanjem do narodnih manjšin. Nikdar se niso zavzeli zanje tako, kakor bi se lahko in kakor bi se tudi morali kot absolutni gospodarji v matični državi. Kakšna razlika v tem pogledu med Avstrijo in Jugoslavijo! Med tem, ko je avstrirska vlada za problem svoje narodne manjšine na Južnem Tirolskem zainteresirala ves svet, je sedanja jugoslovanska komunistična vlada ob najhujših krivicah, ki so zadevale Slovence na Koroškem, Goriškem in Primorskem molčala. Slovenska manjšina v omenjenih državah je prepuščena sama sebi, svoji lastni obrambi.

V zadnjem času smo za to dobili nov dokaz. V rimskem parlamentu so razpravljali o statutu za deželo Furlanija-Juljska krajina. V njem je za slovensko narodno manjšino samo splošno določilo, da bo uživala vse pravice. Koliko to pomeni, vedo dobro primorski Slovenci. Zato je tržaška „Demokracija“ upravičeno zapisala: „Se pravi tolko kot nič. Pred seboj bomo zopet imeli lepo zvenečo načelno določilo, čim se bomo pa sklicevali nanj, nas bo delovala uprava pošiljala k vladi, vlada pa se bo zopet izgovarjala na deželo. Ponavljala se bo igra, ki traja na Koroškem že vse, odkar je bila sklenjena državna pogodba in je Avstrija zopet postala samostojna država.“

Pa je bila možnost, da bi sedanja jugoslovanska državna uprava lahko učinkovito pomagala, pa ni. Kajti prav tiste dni, meseca junija, ko so v rimskem parlamentu razpravljali o statutu za deželo Furlanija-Juljska krajina, je bil na uradnem obisku v Rimu podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković. Na rimskem letališču ga je pozdravil podpredsednik italijanske vlade Piccioni. Med drugim je dejal: „Ta vaš prijateljski obisk med nami je prvi obisk tako visokega predstavnika sosednje Jugoslavije. Toda ta obisk je tudi srečno kroganje izmenjave obiskov med visoko kvalificiranimi predstavniki naših dveh vlad, med katere spada tudi lanski junijski obisk sedanjega poglavarja italijanske države v svojstvu ministra za zunanje zadeve v Beogradu. V tej skoro vsakoletni izmenjavi obiskov hočemo videti živo pričelo odnosov dobrega sosedstva, spoštovanja in medsebojnega razumevanja med našima dvema državama in obet za njihovo nenehno zboljšanje, kar naj služi blaginji, varnosti in procvitu naših ljudstev.“

Lepe besede povedo, da so bili Italijani Rankovičevega obiska veseli, ker so bili vnaprej prepričani, da bodo od njega imeli večje koristi, kakor pa bodo usluge, ki jih bodo morali dati Jugoslaviji. To se je tudi zgodilo, ker so bili predmet razgovora med Rankovičem in predstavniki italijanske vlade gospodarski odnosi med obema državama. Za položaj slovenske narodne manjšine pod Italijo se Ranković ni hotel zanimati in ni hotel niti sprejeti delegacije slovenskih demokratičnih političnih strank in tudi ne titovske, ki se je tedaj mudila v Rimu, ter je na merodajnih mestih posredovala, da bi v parlamentu vnesli v statut za deželo Furlanija-Juljska krajina določbo za učinkovitejšo zaščito slovenske narodne manjšine.

Po takem Rankovičevem zadržanju do predstavnikov slovenske narodne manjšine v Rimu prihaja sedaj sporočilo o razpustu titovske politične orga-

Kubanska tragedija

Kubanski komunistični diktator Castro postopa s svojimi političnimi nasprotniki skrajno nečloveško in brezobzirno. Po raznih zaporih jih ima nad 80.000. Zaprti so v 56 jetnišnicah, 22 koncentracijskih taboriščih ter po raznih policijskih in drugih zaporih. Med priporniki je tudi okoli 1.000 žensk. Postopanje z njimi je naravnost brutalno in nečloveško. Najslabše je v jetnišnici na otoku Isla de Pinos, v kateri je natlačeno 15.000 jetnikov, prostora je pa sama za 5000 ljudi. Politični jetniki so slabo oblečeni, spati morajo na golih tleh, če se sploh morejo vleči, električne luči sploh nimajo, hrana je skrajno slaba in pomanjkljiva, kajti vsak dan dobe samo enkrat nekaj nezajeljene riževe juhe. Kruha, mesa, krompirja, testenin n'kdar ne dobe. Vodo za pitje dobe samo dvakrat na teden. Spričo takega nečloveškega postopanja s političnimi nasprotniki — 4, ki so pobegnili s koncentracijskega taborišča, je dal kubanski nasilnik enostavno ustreliti — kubanske emigrantske organizacije pozivajo svetovno javnost in ustanove, naj se zganijo in naj ukredujejo nekaj za tiste nesrečne ljudi, ki so izpostavljeni na milost in nemilost kubanskemu kom. krvniku Castru.

Poleg teh poročil o grozotah v Castrovih koncentracijskih taboriščih pa so s Kube začela prihajati tudi poročila o kopičenju sovjetskega orožja in vojske na otoku. Tako poročajo, da se je med 29. julijem in 11. avgustom t. l. izkrcalo na Kubi do 15.000 sovjetskih vojakov, večinoma Mongolov ter nad 5000 sovjetskih in čeških „tehničnih“ strokovnjakov. Vojaki so se izkrcavali vedno le ponoči in v najstrožji tajnosti. Poleg vojaštva so sovjeti v zadnjem času na 20 svojih ladjah prepeljali na Kube velike količine orožja in municije. Tozadevna poročila je objavilo več ameriških dnevnikov, med njimi newyorški Herald Tribune, ki nato naga-

ljuje: „ZDA stojijo pred veliko nevarnostjo. Neosporavna prisotnost kakršnega koli števila sovjetskih čet na zahodni polobli more pomeniti konec Monroevе doktrine. Kaže, da bodo ZDA morale končno odločno povedati Castru, da se mora znebiti tujih čet, ali pa bodo morale to storiti same. Kakor v Berlinu, tako se tudi v slučaju Kube postavlja vprašanje, kje in kdaj bomo morali potegniti črto, ki je sovjeti ne bodo smeli prekorati.“

V vse te dogodke je nato preteklo soboto udarilo še poročilo, da sta dve neznanici ladji izvedli topovski napad na Havano in izstrelili nad 60 granat na mesto. Porušili sta med drugim tudi stavbo Castrovega Instituta za prijatelstvo socialističnih držav, v katerem je nastanjena večina sovjetskih in čeških tehničnih strokovnjakov, ki so ne davno bili poslani na Kubo.

Castro je seveda takoj zvrnil krivdo za napad na ZDA in na Kennedyja. S Floride v ZDA pa je tamkajšnja centrala proticastrovskega študentovskega gibanja, ki se imenuje Directorio Revolucionario Estudiantil, objavila, da je ona organizirala in izvedla napad s svojimi člani in da se je istočasno na drugih krajih otoka izkrcalo večje število protikomunističnih gverilcev, ki so se pridružili tistim, ki delujejo v pogorju Escambray.

Ameriška vlada je uradno zanikala sodelovanje pri napadu in objavila, da bo uvedla preiskavo proti kubanskim beguncem v Miami. Vodja kubanskih beguncev Miro Cardona pa je glede napada in oklevanja ameriške vlade izjavil: „Napad je bilo junaško dejanje. Je del procesa osvoboditve Kube, ki ga nihče ne more ustaviti. ZDA pa bodo morale slej ko prej praktično nastopiti v smislu Monroevе doktrine in po določilih medameriške obrambne pogodbe, če se ne bodo hočele znajti obkoljene od svetovnega komunizma.“

Nova sovjetska nagajanja v Berlinu

Po večdnevnih nemirih v Zahodnem Berlinu v protest proti pobujanju beguncev iz Vzhodne Nemčije, ki poskušajo preplezati cementni zid, s katerim so sovjeti ogradili svojo cono v bivši nemški prestolnici, se je navidezno vrnil mir v to svobodno postojanko zahodnega sveta, postavljeno sredi komunistične Vzhodne Nemčije.

Sovjetom demonstracije seveda niso šle v račun ter so takoj iskali novo možnost nagajanja Zahodnjakom s tem, da so pretekli teden objavili, da ukinja svojo oddelek v skupnem zavezniškem vrhovnem poveljstvu Berlina in da se bodo morali odslej naprej zahodni zavezniki glede berlinskih zadev obračati na sovjetsko vrhovno poveljstvo v Vzhodni Nemčiji. Pravš tako bo to sovjetsko poveljstvo v Vzhodni Nemčiji prevzelo dolžnosti, ki jih imajo sovjeti v špandauski ječi, kjer so zaprti nacistični vojni zločinci.

Tako bo odslej naprej sovjetsko vrhovno poveljstvo v Vzhodni Nemčiji, in ne več sovjetski oddelek v skupnem zavezniškem poveljstvu v Berlinu, pošiljalo svoje vojske skozi kontrolno postajo Charlie v Zahodni Berlin na častno stražo pri spomeniku sovjetskega neznanega vojaka, ki stoji v Zahodnem Berlinu.

Tako so Slovenci na Primorskem dobili nov dokaz, da so edino slovenske demokratične politične skupine tiste, ki bodo še nadalje ohranile slovensko ime in značaj. One bodo tudi tiste, ki bodo še naprej branile s se povedano odločnostjo koristi slovenskega naroda, ta bo pa tudi samo v njih imel svoje slovensko predstavništvo. Komunisti so pa znova potrdili, da niso prijatelji slovenskega naroda, ampak njegovi sovražniki, kajti več so jim koristil svetovnega marksizma, kot pa koristi lastnega naroda.

Zavezniki so v skupni noti sporočili sovjetom, da ne priznavajo sprememb, ki jih je ZSSR na svojo pest, brez posvetovalanja z njimi, objavila in izvedla in poudarjajo, da smatrajo sovjetske še vedno odgovorne za izvajanje pogodbe, ki so jo štiri velesile med seboj sklenile ob koncu druge svetovne vojne.

Nadalje so ZDA, Anglija in Francija pozvale sovjetske na štiričlansko konferenco v Berlinu, na kateri naj bi se pogovorili o skupnem vzdrževanju reda in miru v Berlinu kot enotnem, nedeljenem mestu, kakor je bilo določeno v sporazumu po drugi svetovni vojni. Istočasno v tozadevni noti zahodni zavezniški poudarjajo, da je za zid in za njegove posledice izključno odgovorna sovjetska vlada, katere z vsemi sredstvi skuša onemogočiti svobodno gibanje po Berlinu.

Sovjetska Pravda je zagrozila, da bo ZSSR podpisala z Vzhodno Nemčijo mir in da je odprava sovjetskega oddelka v skupnem zavezniškem poveljstvu v Berlinu prvi korak v tej smeri. Nadalje je objavila, da bo „vsak odpor zahodnjakov proti podpisu mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo, kakor si ga zamišlja Hruščev, strt s silo, če bo treba.“ List tudi poudarja, da so s to novo sovjetsko potezo v Berlinu zahodnjaki doživeli hud udarec, zlasti zahodnoberlinski župan Brandt. „Blizu se čas, ko bodo zahodnjaki prisiljeni pogajati se z vzhodnonemškim predsednikom Ulbrichtom,“ je zaključila Pravda.

Ni pa Pravda niti z besedico omenila skupne zavezniške protestne note Moskvi.

Predsednik sedanje perujske vojaške vlade general Pérez Godoy je v radijskem govoru potrdil, da bo izvedel svobodne volitve meseca junija prihodnje leto. Dalje je napovedal, da ne bo dopustil nobenega vmešavanja od zunaj v perujske notranje zadeve. Politične stranke je pozval, naj nadaljujejo svojo delavnost v obstoječi svobodi in najdejo rešitve za vsa notranja-politična vprašanja. Končno je napovedal, da bo njegova vlada določila z zakonom najnižje plače, ki jih delavci in nameščenci morajo dobiti.

POMAGAJMO!

Argentina je trenutno v gospodarskih težavah. Za obnovo njenega gospodarstva je vlada razpisala petmilijardno notranje posojilo s 7% obrestmi.

V listih beremo, da ga ne vpisujejo samo bančne, gospodarske, industrijske ter trgovske ustanove, ampak tudi posamezniki, ki na ta način po svojih možnostih prispevajo k zbolšanju gospodarskega položaja v državi.

Pri tej akciji slovenski naseljenci v Argentini ne smemo stati ob strani. Tudi mi moramo sodelovati pri njej, kajti tudi mi imamo dolžnosti ne samo do svoje narodnostne skupine, do svojih organizacij, ampak tudi do države, ki nas je pred dobrimi 14 leti sprejela v tako velikem številu. Stare in mlade, zdrave in bolne, medtem ko so nekatere druge države med slovenskimi begunci izbirale samo zdravo in za delo stoodstotno sposobno mladino.

V Argentini smo si lahko po lastni želji obnovili življenje. Postavili smo si lahko lastne hiše in skupne domove, obnovili kulturno in organizacijsko življenje in delovanje. Veliko rojakov si je v tej deželi precej opomoglo in imajo dobro razvita trgovska, obrtna in industrijska podjetja.

Z usodo Argentine je tako povezana tudi usoda slovenskih ljudi. Ne samo tistih, ki so postali že njeni državljani, ampak vseh, ki v njej živijo. Vsi smo zainteresirani, da se gospodarske razmere v državi čimprej uredijo in zboljšajo, kajti s povrnitvijo blagostanja v državo, ga bodo deležni tudi slovenski ljudje, v nasprotnem primeru pa tudi Slovencem ne bo dobro, če v državi gospodarstvo ne bo urejeno.

I Z T E D N A V T E D E N

Argentina, Perú, Paraguay, Kolumbija in Ekvator so odločno proti sprejemu Kube v skupnost držav, ki sestavljajo tkzv. Področje svobodne trgovine. Uruguayska vlada je za to, da bi Kubo najprej sprejeli, zatem jo pa izključili, čilška in brazilška vlada pa zagovarjata stališče, naj bi se razprava o sprejemu Kube v omenjeno mednarodno ameriško ustanovo odložila na poznejši čas.

Stranka apristov v Peruju je na dvodnevnem izrednem kongresu odobrila politično smer svojega predsednika Raula Haya de la Torre, ni pa na kongresu podrl predlog, da bi strankinega predsednika že sedaj določili za zopetnega strankinega kandidata za predsednika republike pri volitvah, ki bodo prihodnje leto.

Francoski teroristi so prejšnji teden izvršili atentat na predsednika republike de Gaulle. Ko se je predsednik republike s člani svoje družine in ostalimi spremljevalci vozil iz predsedniške palače na pariško letališče, so teroristi iz zasede oddali na njegov avtomobil več streliv iz strojnih pušk. K sreči nobena krogla ni zadela in ni bil nihče niti ranjen. Po tem atentatu so francoske oblasti še bolj poostrele ukrepe za varnost življenja predsednika De Gaulle, vodstvo preiskave o zadnjem atentatu pa vodita osebno notranji minister in šef pariške policije. Spričo pojačane teroristične aktivnosti v Franciji, se evropske države otepajo francoskih požarih.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Položaj v vojski se urejuje

Vsi znaki kažejo, da se razmere v vojski po zadnjih dogodkih urejujejo. Državni tajnik za vojsko general Saravia je imel v zadnjih dneh vrsto razgovorov in posvetov z visokimi vojaškimi osebnostmi o vprašanjih, ki se nanašajo na ureditev razmer v vojski. Imel je tudi razgovore z državnima tajnikoma za mornarico in letalstvo. Po teh razgovorih je ministrstvo za narodno obrambo izdalo sporočilo, v katerem naglašajo, da imajo oborožene sile iste poglede glede ciljev v zvezi z rešitvijo vprašanj, ki se nanašajo na varnost, red in socialni mir. Oborožene sile tudi izražajo odločnost, da bodo v državi znova oživile čut in spoštovanje avtoritete.

Med tem je bilo v vojski izvršenih več novih imenovanj. Tako je bil zlasti imenovan novi šef glavnega štaba suhozemske vojske. Na ta položaj je bil imenovan vpokojeni general Bernardino Labayru, ki je s prevzemom tega mesta znova stopil v aktivno vojaško službo.

V javnosti je bila opažena tudi prijateljska večerja vpokojenih generalov. Na njej je imel daljši govor general Rattembach. V njem je zagovarjal stališče, da se v demokratični državi vojska mora podrežati civilni državni upravi. Zagovarjal je tudi mnenje, da ne bi bilo napak, če bi tudi v Argentini imenovali za državne tajnike oboroženih sil civilne osebnosti.

V prejšnjem tednu je bila tudi objavljena izjava biv. glavnega poveljnika argentinske vojske, generala Toranza Montere, starejšega brata Federica Toranza Montera, glavne osebnosti med

litikov biv. predsednika Georgesa Biddaulta in biv. ministra Jacquesa Soustella, ki sta v emigraciji. Tako je švicarska vlada objavila, da sta oba za švico nezaželeni osebi ter ne moreta bivati na švicarskem ozemlju. Pred tem je tudi že avstrirska vlada objavila, da je naročila obmejnim stražnikom, da ne smejo dovoliti vstopa Soustelli v Avstrijo.

V Bruslju so na slovesen način pridružili Grčijo Skupnemu evropskemu trgu z veljavnostjo od 1. novembra t. l. Pozneje bodo Grčijo sprejeli tudi za redno članico Skupnega evropskega trga.

V angleški tovarni Almo Superphen v Hertfordu so volnuni ukradli tajne dokumente za izdelavo letal na reakcijski pogon ter vodenih raket.

V Italiji so imeli 22. avgusta močne potresne sunkne na področju od Neaplja pa vse do Jadranskega morja pri Bariju. Najbolj je bilo prizadeto mesto Montecavallo, kjer je zaradi potresa poškodovanih do 90% hiš. Potres je zabil 14 človeških žrtev ter večje število ranjenih. Prejšnji terek je bil hud potres tudi v Bariju. Materialna škoda, ki jo je povzročil, je zelo velika.

„Brez Severne Amerike smo izgubljeni in pod nobenim pogojem ne smemo dopustiti, da bi ta država ne bila vključena v evropsko obrambno skupnost“, je naglasil zahodnonemški kancler dr. Adenauer v posebni izjavi listu „Münchner Merkur“.

zadnjo krizo v argentinski vojski, ki se je zavzemal za „izvedbo narodne revolucije“.

Odmev Alsogarayevega govora

O zadnjem govoru ministra za gospodarstvo ing. Alsogaraya ob začetku vpisovanja notranjega posojila za obnovo države, smo delno že poročali v zadnji številki. Njegovi očitki, ki jih je izrekel na račun tistih, ki hočejo za vsako ceno iz čisto osebnih političnih ambicij izvršiti državni udar, in na račun tistih, ki so mnenja, da se demokracija ne more sama rešiti in da jo je zato treba zamenjati z diktaturo, je povzročil razne komentarje. Eni so Alsogaraya izvajanja odobraval, zlasti tiste dele, ki so se nanašali na prevratnike in na škodo, ki jo s takim početjem povzročajo na eni strani narodnemu gospodarstvu, na drugi strani pa ugledu države v svetu, drugi so jih pa zavračali, ali pa izjavljali, da se z njimi povsem ne strinjajo. Med takimi je bil notranji minister dr. Adrogué, general Toranzo Montero je pa zatrjeval, da je govor ministra Alsogaraya žaljiv za vojsko. Pa se je tudi ta zadeva uredila in sedaj proti Alsogarayu ni čuti kakih hujših očitkov.

General Aramburu o argentinski stvarnosti

O dogodkih, ki so se odgraveli v Buenos Airesu v zvezi z zadnjo krizo v argentinski vojski, je povedal svoje mnenje tudi bivši predsednik vlade osvo. bodilne revolucije general Aramburu. V zadnjem času je bil na obisku v provinci Santiago del Estero, odkoder se je tedni vrnil v Bs. Aires. Časnikarjem je

Pred proslavo stoletnice Slomskove smrti

Vstopamo v mesec september, v katerem bo dne 24. preteklo sto let, odkar je umrl v Mariboru škof Slomšek. O njem se je letos že veliko pisalo in se bo, mnogo tudi govorilo. Posamezna društva že prireduje v smislu navodil Zedinjene Slovenije, centralnega društva Slovencev v Argentini, svoje lokalne prireditve v Slomškov spomin. Tako se pripravljajo Mendoza na proslavo že ta mesec, pa še prihodnji v času Mladinskih dni. Tako bo imel Slomškov dom svojo proslavo ta mesec še pred centralno prireditvijo. Tako imajo tudi druga društva in šole svoje interne spomine na velikega škofa. Vse pa se pripravljajo na centralno proslavo tega velikega moža, ki bo dne 23. septembra v domu, ki nosi njegovo ime v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Prirejajo jo slovensko dušno pastirstvo, mladinski odsek Zedinjene Slovenije z vso ljudsko šolsko mladino, pa tudi društvo, ki nosi njegovo ime in bo dalo prostor veliki prireditvi. Danes samo opozarjamo na to prireditev, ki bo „vse narodnega“ značaja, v takem slogu kot je Slovenski dan ali Spominska proslava naših mrtvih. Zato sodelujejo vsi Domovi in vse organizacije po svojih močeh in želeli je, da se je udeležijo slednji Slovenec, ki prebiva v Buenos Airesu.

Naj povemo sedaj, ko že stopamo v Slomškov mesec, da bo ta prireditev resnično množičnega manifestacijskega značaja, kajti z njo se hočemo pridružiti podobni slovesnosti, ki se prav ta dan vrši v Mariboru za ves slovenski svet. Zato hočemo poudariti to celotnost, pa to povezanost z Domovino v Slomškovem imenu z vso svojo polnoštevilnostjo. Dopoldanski program bomo začeli s sveto mašo, pri kateri bodo peli vsi tukajšnji pevski zbori pod vodstvom dirigenta dr. Savellija. Cerkevni govor bo imel prof. dr. Filip Žakelj, ki bo govoril predvsem o Slomšku kot svetniškem človeku. Popoldanski program bo prevzelo vodstvo šolskih tečajev, pripada torej mladini, kateri je Slomšek dajal svoje srce, svoje nedeljsko šolo. Sodelovaljo bodo vsi šolski tečaji širkega Buenos Airesa in njihov pevski zbor bo imel kakih 300 pevcev. Ti bodo peli samo Slomškove pesmi. Predstavljajte si otroški zbor 300 pevcev in efekt, ki ga bo petje pustilo v nas, v srcih staršev! Med izvajanjem pevskega programa bo o Slomšku kot javnem slovenskem kulturnem delavcu, posebej pa še o vzgojtelju govoril otrokom in nam najboljši poznavalec Slomška med nami g. direktor dr. Vinko Brumen. Nato bodo otroci ramosmejjskega šolskega tečaja vpriizori prav za to priliko napisano igrice Od zibel do groba, v kateri je pisatelj M. Kunčič ponazoril nekaj podob iz Slomškovega življenja na njegov prijetni in živahni način. Za končno podobo pa je prihranjenega nekaj edinstvenega: kot računamo, bo ta dan nastopil mnogo slovenskih narodnih noš. Toliko kot še nikdar ne na nobeni slovenski prireditvi v Argentini.

„Bil je lep večer“

namreč zavodarska proslava stoletnice smrti Antona Martina Slomška in desetletnice Rožmanovega zavoda v Adroguetu dne 26. avgusta 1962 v dvorani Presvetih Src, Plaza Irlanda, v Buenos Airesu. Pri polni dvorani se je natančno ob določeni uri odprl zastor, kar je edinstvenost pri naših prireditvah, in pred nami so stali zavodarij v markirani narodni noši v temi in začeli zborno deklamacijo Župančičevo Besedo, ki se je nato stopnjevala z lučjo in silo do izrazitega sola, govorečega o možu, ki se „med nami bil kot zno klen in zdrav“, pasus, ki se je v tem primeru nanašal na Slomška in ob njem na rast slovenske Besede, ki „naj ostane med nami: Slovenska misel vzplju, vrzi se do nebes!“ S tako mogočno uvodno himno, recitirano iz ust vseh dijakov, se je odprl večer, ki je bil nato v vseh točkah vseskozi povezan s Slomškom tako, da nismo niti za hip pozabili nanj, čeprav smo se smejali zavodarskim burkam in resnim izvajanjem, kar vse je dajalo vsebinsko tudi Slomškovega vprašanja, ki je bilo motto tega večera: „Preljubo veselje, o kje si doma?“ Razume se, da je bil odgovor nato sprito tega večera enoglasen pritrdilen: „V Rožmanovem domu med slovenskimi zavodarij.“

Večer sam je nato razpadel v šest oddelkov, katerih vsak je nosil — bi rekel — v naslovu Slomškov motto, nanašajoč se na nastopno točko programa, tako o lepem petju, domovinski ljubezni, proti mehužnosti in razvadam, o zvestobi stanu in materini besedi. To so naznanjale Slomškove Drobničice, ki jih je jasno in s polno besedo recital

In te se bodo postavile na gder ob Slomškovo podobo, pod odrom bo zbrana šolska mladina, ob straneh pa združeni pevski zbori. Veličastna in mogočna podoba vseh sodelujočih na proslavi! In vpricho vse te množice bo prebrana še enkrat Slomškova pridiga o slovenskem jeziku, odlomek samo, ki ga je govoril skoraj pred sto leti v potujenem Blatnem gradu. Po njem bo predsednik pripravljalnega odbora prebral našo vklju-

Razstava slovenskih slikarjev v Buenos Airesu

V soboto, 25. avgusta, ob pol 8 zvečer se je začela razstava slikarjev, ki so absolvirali ali nekako skupno obiskovali umetniško šolo Slovenske kulturne akcije. Manjkala je samo gđ. Metka Žirovnik, ki je trenutno iz Buenos Airesa odsotna. Razstavili so v slovenskem domu v San Martinu torej gg. Ivan Bukovec, Tone Kržišnik, Andrej Makek, France Papež, Darko Šuštaršič in Jure Vombergar skupaj 40 slik in grafik. Kljub majhnim zaprekam — pomanjkanje zadostnih zaves, šola v istih prostorih do ene ure pred razstavo — je bila večina razstave nameščena v tkzv. škuljevi sobi, nekatere slike so bile obešene pa v sosednji sobi. (Prvotno je bila ta druga soba namenjena v celoti tudi za razstavo.)

Malo po napovedani uri, ko je bilo zbranih že lepo število gostov, je spregovoril g. Marijan Marolt. Najprej se je zahvalil vodstvu Slovenskega doma in posebno njega predsedniku g. L. Novaku za gostoljubno prepustitev doma v razstavne namene. Poudaril je veliko skrb domovcev za kulturno vzgojo mladine, omenjajoč šmartinsko gledališko družino, pevski zbor, skorajšnji koncertni nastop mladih instrumentalistov in pevcev ter dejal, da spada nekako v to mladinsko akcijo tudi današnja razstava. — Nato je imenoma pozdravil tajnika Narodnega odbora g. Miloša Stareta. On je dal s svojimi besedami na prvi razstavi nekdanje umetniške šole korajžjo učiteljem in dijakom, da so z delom nadaljevali in so dijaki postavili novo učilnico, kjer se je šola lepo naprej vršila in končala. Skupaj z glavnim urednikom g. Joškom Krošljem pa je dijakom omogočil, da so svoja dela objavljali v Zborniku, dokler jim tudi nista izročila Zbornika v opremljanje. — Spominjal se je nato zadržanega predsednika Zedinjene Slovenije g. Lojzeta Horvata, ki je za okras društvenih prostorov nakupil od dijakov prve slike, ki so še sedaj lokalu v ponos. — Pozdravil je navzočega predsednika Slovenskega planinskega društva g. Roberta Petrička, ki je bil prvi zasebni kupovalec slik s šolskih razstav in jih uvrstil v svojo znano zbirko; ki je organiziral množičen obisk razstav in ki je vablj dijake k javnim nastopom, tako zlasti k prispevkom za zadnjo šte-

čitev v proslavo vseh Slovencev tega velikega moža ter se pridružil z resolucijo mariborskih vseslovenskih proslavam in namenom mariborskega škofa za beatifikacijo velikega duhovnika in Slovenca. Nato pa bo vsa ta mogočna skupina zapela eno Slomškovo pesem in himno Slovenec sem. Upamo, da se bo temu skupnemu petju pridružila tudi množica udeležencev, da bo tako Slomšku v čast pela vsa tukajšnja slovenska skupnost.

V mesec te proslave vstopamo in zato vas opozarjamo nanjo.

„v loko „Gora“. — Slednjič se je spomnil prvega podpredsednika SKA, akademičar g. dr. Tine Debeljaka, ki je bil vedno najvnetejši zagovornik teženj šole in poverjal dijakom opremo akcijskih knjig. — Tople besede zahvale je naslovil na bivše učitelje, zlasti na go. Baro Remec, potem na navzočega slikarja g. Milana Volovška in na kiparja g. Fr. Ahčina. — Svoj govor je končal s pozdravom umetnikom in dejal med drugim:

„...Zdaj razstavljate kot svobodni, samostojni ustvarjajoči umetniki, brez učiteljske žrije, po lastni presoji svojih del. V svojem navdušenju gotovo nič ne pretiravam, če vam danes kličem: čast in slava vam!“

G. Miloš Stare je bil drugi govornik. Častital je umetnikom k uspehi razstavi. Poudaril je velik idealizem izsejlenjskih Slovencev, ki za svoje kulturne podvige nimajo nikjer prave podpore in rastejo v svojem delu iz lastnih moči, čisto, kljub raznim zaprekam, ki jim jih drugi stavljajo na pot.

Spregovoril je še g. dr. Tine Debeljak. Tudi on je hvalil poštvalnost umetnikov. Omenjal je povezanost kulturnega dela z delom krajevnih slovenskih domov. Končno je ponovil že večkrat izražene želje, naj bi sedanji umetniki nadaljevali umetniško šolo, ki naj bi stalno vzgajala nove umetniške moči.

Do poznih nočnih ur so si nato obiskovalci ogledovali umetnine. Še številnejši kot prvi večer je bil obisk v nedeljo in se je nadaljeval potem tudi med tednom. Strekovno oceno o razstavi prinesemo prihodnjič.

Ameriška vlada je poslala Brazilu pomoč 131 milijonov dolarjev za zboljšanje življenjskih pogojev siromašnemu prebivalstvu v severovzhodnem delu Brazila. V zvezi s to ameriško pomočjo je ravnatelj lista pristaniških delavcev v mestu Recife Waldemar Agra objavil, da je Castro istočasno poslal s Kube v to brazilsko področje 200 novih propagandistov, eden od tistih brazilskih funkcionarjev, ki dele ameriško pomoč v teh krajih, je pa tudi znan po svojem komunističnem udejstvovanju.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

toreadorjev z mrtvim profesorjem na ramenih in s petjem Bizetove koračnice iz zvala navdušeno priznanje. Prav takega je bila deležna izvedba Kuretove pantomime Mlin, ki jo poznamo iz Slovenčeve knjižnice Veselja dom, pa je še nismo videli na odru. Bila je gotovo ena najposrečenejših točk predvsem zaradi učinkovite režije, ki je z vso plastiko pokazala dogajanje v mlinu na način, da je v nas budil občudovanje tehnike; pogojen je bil ritem prizora samega in živa barvitost. — Za ilustracijo slovenske besede pa je služila Milčinskega zgodba Cefizelj in policaj. Odrski tekst je priredil Rozman, odrsko podobo pa ji je dal Jeločnik. In ta druga je bila s svojo stilizacijo in grotesknostjo posrečenejša od prve, kajti pokazala se je, da je pravična tridelna ponavljajnost ovira dramski napetosti, ker pomeni zavlačenje, ne pa stopnjevanje notranje nujnosti. Vprizoritev je potrdila Jeločnikovo režijsko iznajdljivost, podala pa mi je dvom v Milčinskega duhovitost.

S tem največjim tekstom sporeda je bila povezanost s Slomškovimi Drobničicami izpolnjena. Zaključek večera je nato samo še poudaril posledico Slomškovega veselja, ki je zadovoljen Slovenec, zaradi česar je sledila zborna deklamacija Vodnikovoga Zadovoljnega Kranjca. Ta je v tem trenutku postal tudi sinonim za nas — zadovoljnega gledalca tega večera.

Takšen je bil program in izvedba nastopa zavodarjev, lepo vključenega v spomin Slomška, sicer pa ponazarjujočega, kako se njegovo „preljubo veselje“ razvija v zavodu v smislu njegovih krščanskih tradicij, pa na nivoju naj-

GORIŠKA IN PRIMORSKA

STATUT ZA DEŽELO FURLANIJO-JULIJSKO KRAJINO

Italijanska poslanska zbornica je sprejela zakonski osnutek za avtonomno deželo Furlanijo-Julijsko krajino po dolgih in burnih debatah. V debato je poslego 30 govornikov iz vseh strank. Največ govornikov so mobilizirali neofašisti, ki so z raznimi načini skušali razpravo o statutu zavleči v nedogled. Tako je neofašist Almirante, eden 9 govornikov neofašistične stranke govoril kar 7 ur in trideset. Da bi razpravo čimbolj zavlekli, so neofašisti, liberalci in monarhisti predložili tudi nekaj desetih popravkov k statutu, ki ima 71 členov. Kljub vsemu pa so poslanci po enomesečni razpravi odobrili skoro brez sprememb predloženi statut.

Da bi napravili konec obstrukcionistični politiki desničarskih poslancev, je zbornica na predlog demokristjanov sprejela v smislu svojega pravilnika sklep, da bo zasedala nepretrgoma, dokler ne bi bil izglasovan zakonski predlog o ustanovitvi dežele Furlanijo-Julijska krajina. Tako so končno odobrili statut z glasovi demokristjanov, republikancev, demokratskih socialistov, socialistov in komunistov, proti pa so glasovali liberalci, monarhisti in neofašisti.

Poslanska zbornica ni sprejela v statut niti ene izmed zahtev, ki so jih v zvezi z deželnim statutom predložili predstavniki slovenske manjšine. Tako je torej v deželnem statutu slovenska manjšina omenjena le na splošno v členu 3, ki se glasi: „V deželi so priznane enake pravice in enako ravnanje vsem državljanom ne glede na njihovo narodno pripadnost. Njihove narodne in kulturne značilnosti so zaščitene.“

Minister Medici, ki je posegel v razpravo, je med drugim dejal, da je „manjšinsko vprašanje obrobnega značaja in da se s to zadevo ne sme pretirati“. Izjavil je, da slovenska manjšina uživa popolno svobodo tiska in po udaril, da bo „vlada tudi v bodoče zagotovila Slovincem v Gorici in Trstu spoštovanje njihovih pravic“. Razen tega je omenil, da bi se moglo kakšno nerešeno vprašanje urediti z drugimi zakoni.

Kako si lokalne oblasti predstavljajo zaščito slovenske manjšine, smo mogli že večkrat ugotoviti. Zadnji tak primer je bila izdaja stavbnega dovoljenja Ustanovi istrskih in dalmatinskih beguncev za zidanje stanovanj v Nabrežini, ki ga je namesto župana izdal za to posebej imenovan komisar.

Jasno je, da Slovenci od nove dežele ne morejo pričakovati ničesar, ker bodo le težko dobili kakega zastopnika v deželni zbornici. Za to bodo že poskrbele lokalne oblasti s „primerno“ ureditvijo volilnih okrožij.

Vsekakor so italijanski odgovorniki krogi zamudili lepo priliko, da bi pravično rešili manjšinsko vprašanje, kar bi ne bilo v korist samo Slovencev, ampak tudi italijanski državci ter mirnemu sožitju obeh narodov.

novejših tehničnih in stilnih pridobitev. Vse je mlado, vse moderno, vse novo, pa vendar vredno starega škofa Slomška, ki ga je mlajši škof Rožman presadil v naš Adrogué. Mladi Rozman je dal temu večeru zamisel in ureditev, dušo in smisel in kompozicijo, režiser Jeločnik pa odrsko obliko, ki je bila predvsem v karikaturi in množičnih prizorih dinamična in plastična, v zborovskih deklamacijah pa letos manj učinkovita kot lani. V okviru zamisli teh dveh so našli svoje mesto tudi pevski zbor pod škuljem in glasbena spremljava prof. Geržiniča in njegova prireditvena ustvarjalnost. To so bili prireditelji večera, ki so imeli v rokah dober material — zavodske študente. Ti slovenski študenti škofovega zavoda so prav tako dober in inteligenten material za take prireditve, kakor smo bili nekoč mi „šentvidski filžalari“. Adrogué lepo nadaljuje tradicijo šent Vida in mi stari smo veseli tega podmladka, ki se je moral naprej šele vrteti v naš duh, pa iz našega duha že ustvarja podobe svojega „veselja“. Kdor je bil na tem večeru, je lahko fizično občutil, kako je ta mladina slovenska in kako naša, in „slovo je strahu dal“, da bi se izgubila. In še to sem pomislil: Ali naj ne bi šli ti zavodarij prav s tem večerom v San Martin, v San Justo, pa v Lanús, da bi navdušili še drugo mladino za take vrste nastope?

Ob zadovoljnem uživanju tega sporeda, ki je bil „en lep večer“, samo čestitamo vodstvu zavoda, ki zna ustvarjati tako „preljubi veselje“, nam pa je dalo up, da nam iz te zore, ki vzhaja iz Rožmanovega zavoda v Adroguetu, nekoč še zasije „en zauber dan“.

Tine Debeljak

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

na postavljenih 7 vprašanj pismeno odgovoril. Eno od postavljenih vprašanj se je nanašalo na „učinke in vzroke“ zadnjih dogodkov. Zanje general Aramburu pravi, da so neopravičljivi, da nevarno zaostrejejo notranjepolitični položaj in še bolj zmanjšujejo mednarodni ugled države. Po njegovem mnenju so taka dogajanja izredno nevarna, ker nas potiskajo na rob državljanske vojke. Vse tiste, „ki so dobre volje“ poziva, „naj sprevidijo in nemudoma najdejo rešitev, ki bo napravila konec anarhičnemu stanju, v katerem se razvija življenje države“.

Na vprašanje „kakšno mero odgovornosti za zadnje dogodke pripisuje vojakom“, general Aramburu zatrjuje, da je napačno zanje kriviti samo vojsko, kajti krivi smo vsi. Eni več, drugi manj. Ti dogodki, ki se ponavljajo, pa so samo učinek, ne pa vzrok za anormalno stanje. Po njegovem se bomo vedno bolj bližali prepadu, če bomo samo napadali učinke, ne pa odstranjevali vzrokov. Pravi dalje, da se stvari razvijajo povsem v redu, kadar se vlada zaveda svojega zgodovinskega poslanstva, svoje odgovornosti, kadar razume razloge, ki opravčujejo njen obstoj na oblasti in cilje, ki jih mora doseči. Če pa vlada predstavlja zanikanje vsega gornjega, potem čisto krivično obstaja na oblasti ter se samo še bolj zapleta politični, socialni in gospodarski položaj, v samih vladnih vrstah nastaja zmeda in v vsoki funkcionarij podvzemajo javna dejanja, ki samo slabe dostojanstvo in avtoriteto predsednika. Zato se ni čuditi, da se anarhija veča, da postaja bodočnost domovine negotova in da činitelji izvršne oblasti izvajajo pritisk na vlado z vsemi posledicami. Zato pa krivde ni zvrčati samo na vojsko. Bolje je te stvari prepustiti totalitarcem.

General Aramburu je povedal svojo sodbo udi o statutu političnih strank. Njegovo mnenje o njem je odklonilno. Med drugim pravi, da je predsednik dr. Frondizi predlog za uvedbo proporcionalnega volilnega sistema utemeljeval kot potrebo za pomirjenje države. Sedanjí statut o političnih strankah z ohranitvijo politične proskripcije opušča namene, ki so potrebni za doseg gornjega cilja, t. j. pomiritve države. General Aramburu dalje navaja, da je že sam leta 1959 javno dejal, da se z uvedbo proporcionalnega volilnega sistema in z ureditvijo delovanja političnih strank ne smejo več podvzemati take metode in proskripcije, ki bi onemogočala zastopstvo ljudstva. Sedaj vsak lahko vidi, kako demagogi izkoriščajo stanje, ki ga je ustvaril zadnji statut o političnih strankah, kako hujskajo posamezne sloje, kar povzroča slabo škodo državi. General Aramburu naglašja, da je treba to hujskanje posameznih slojev nadomestiti s čutno narodno solidarnostjo. Biv. predsednik je prepričan, da je v Argentini mogoče doseči blagostanje in socialni napredek za vse državljane pod vladavino demokratskih in republikanskih ustanov.

Prav tako je gen. Aramburu odgovoril na vprašanje o argentinski zvezi, t. j. o združitvi vseh dobronamernih Argentinev, za kar se zavzema že dalj časa in s tem političnim programom stopa že v kampanjo za predsedniške volitve prihodnje leto. Poudarja, da je to velika ideja, da jo morajo sprejeti vsi Argentinci, če nočejo zapraviti svoje bodočnosti, kajti to je ideja pomirjenja, pobotanja in prijateljstva v svobodi, spoštovanju pravic naroda in v zvestem izvrševanju resnične demokracije. Gen. Aramburu je prepričan, da bo do združitve Argentinev prišlo, ker je neobhodno potrebna za zgraditev bodočnosti. „Ne smemo se drobiti in razkratiti naprej in dopustiti, da bi nas še naprej izigravala manjšina, ki je žrtev političnih strasti.“ Končno je gen. Aramburu izrazil željo, naj bi čimprej prišlo do volitev, da bi vsa sedanja pereča vprašanja dobila ustavno rešitev. Iskreno želi, da bi država dobila tako vlado, ki bi narodu lahko zagotovila politično stabilnost za polnih šest let. Skratka: vlado, ki bo znala vladati, se pravi pomiriti in združiti Argentine.

Državni proračun

Prejšnji četrtek je min. za gospodarstvo ing. Alsogaray seznanil člane vlade z novim argentinskim državnim proračunom, ki dosega v širino 149.600 milijonov pesov. V proračunu, ki bo stopil v veljavo dne 1. novembra t. l., je vlada izvedla veliko varčevanje. Krečiti, ki niso nujno potrebni, v proračunu niso predvideni. Tako bo novi proračun izkazoval samo 5.9 milijonov pesov primanjkljaja. Prihodnje leto bo pa po izjavi ministra Alsogaraya že povsem uravnovešen.

Novice iz Slovenije

V severnih delih Slovenije je 15. julija divjalo silovito neurje s točo. Po navedbah mariborskega meteorološkega zavoda je padlo na 1 m² 1439 l vode. V Ljutomerški občini je toča zajela v širokem pasu okoli 30 km dolgo področje od Radoslavcev mimo Ljutomera do Preske in ožji pas obmejnega področja ormoške občine. Toča je bila tako gosta in tako debela, da je s sadnega drevja oklestila vse liste in plodove, še večjo škodo pa povzročila po vinogradih. Saj je vinske trte tako zbila, da po vinogradih letos trgatve sploh ne bo. Ponekod je bilo toče do pol metra višine. Škoda, ki jo je povzročilo neurje, samo v Ljutomerški občini znaša okoli eno milijardo in 500 milijonov dinarjev.

Močno neurje je divjalo tudi po Dravski dolini in Koroškem. Zaradi silnih naličij je prišlo na več mestih do velikih zemeljskih plazov, zaradi katerih je bil prekinjen železniški promet na progi Maribor—Dravograd za več kot 12 ur.

V Ljubljani so ustanovili Višjo šolo za zdravstvene delavce in sicer po združitvi Višje šole za medicinske sestre, Višje šole za rentgenske pomočnike in Višje šole za fizioterapevte.

V Slovenj Gradcu so odprli krajevno radijsko postajo.

Opera Slovenskega narodnega gledališča je nedavno uprizorila opero Zlati petelin od Rimskega Korsakova. To je bila prva uprizoritev te opere v Jugoslaviji.

Cankarjevo zgodbo o Šimnu Siretniku je, kot znano, priredil za radijsko uprizoritev Mitja Mejak. Nedavno so jo izvajali tudi v oddaji švicarskega radia v Ženevi, še pred tem pa že tudi v Italiji.

Turistično društvo v Kropi je junija meseca pripravilo „II. žebljarski dan“, t. j. prireditve, ki naj vsako leto priloži mlajšemu rodu življenje, kakršno je bilo v Kropi pred sto leti. Tako so tudi na letošnji prireditvi že osi veli žebljari in žebjarke ročno izdelovali žeblje, na travniku pod špirom so pa oglašali ob zakurjenj oglašarski kopi pripovedovali mladini svoje spomine in doživljaje.

V Sloveniji imajo 564 babice. To so ugotovili na zadnjem običnem zboru Slovenskega babiškega društva, na katerem so v družbo sprejeli 19 diplomantk Babiške šole v Ljubljani. Na običnem zboru so se babice pritožile, da dostikrat ne najdejo razumevanja za svoje

delo niti v samih zdravstvenih domovih, v katerih so zaposlene. Zgodilo se je celo, da so zdravstveni domovi babič odpradali službo z izgovorom, „da ni polno zaposlena“.

Za zaključek Turističnega tedna v Radencih, ki je bil v proslavo 80-letnice tega slovenskega zdravilišča, so odprli novo kavarno za turiste in olimpijski kopalni bazen.

Gorenjska turistična zveza je izdala barvne prospekte Bleda, Bohinja in Kranjske gore. Prospekt Bleda so natisnili v nakladi 100.000, Bohinja in Kranjske gore pa v nakladi 50.000 izvodov.

V Leskovcu so imeli junija proslavo 150-letnice obstoja tamošnje ljudske šole.

V Ljubljani imajo sedaj tudi Slovenski gledališki muzej, ki pa ne bo samo gledališka muzejska ustanova, ampak tudi za film, radio in televizijo.

Umrli so: V Ljubljani: Emil Piriš, dentist, Franc Sone, žel. upok., Franc Žulj, gasilski tehnik, Marija Moran, uslužbenka Instituta za narodnostna vprašanja, Stanislav Mahovič, frizerski mojster v p., Marija Žlebir, roj. Tomšič, Matija Kastelic, upok., Ančka Bohinec, roj. Trebše, Janez Wohinec, inšp. drž. žel. v pok., Karol Drešar, Frančiška Pušina, upok., Ivan Javoršek, upok. in Peter Kogovšek, dijak pomorske šole v Splitu, Minka Plesnik v Vevčah, Gustav Bogataj v Zireh, Matevž Pečnik, pos. v Radomljah, Margareta Salom v Kranju, Franc Novčan, upok. v Borovnici, Krista Piltaver, roj. Lavrič v Krški vasi, Helena Sever, roj. Žakelj v Nazarijih, dr. Ivo Rudolf, zdravnik v Slov. Konjicah, Ana Trudi, roj. Lampič v Kamniku, Ivan Irt, upok. v Trbovljah, Kati Justn v Grižah pri Žalcu, Ivan Laver, trgovski pomočnik v Pregarjih, Ignac Nadrah, biv. gostilničar v Višnji gori, Cecilija Dimec, roj. Balarini v Zidanem mostu, s. Leontina Debevec, šolska sestra v Radovljici, dr. Alfonz Terseglav, višji pravni referent pri Okrožnem sodišču v Celju, Avgust Tratnik, rudarski upok. v Trbovljah, Marijan Gorup, kurjač v Gornji Košani, France Nišan v Trzinu, Anton Pristovnik, poslovođa v Slov. Bistrici, Metod Verhovšek, v Celju, Miha Klesnič v Zg. Kašlju, Anton Fister, uslužbenec Mestne hranilnice v p. v Radovljici, Frančiška Gabrič v Rodicah in Franc Žuh, gasilski tehnik na Rudniku.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Jožeta Modica in njegove žene ge. Martine, roj. Gril se je rodil sinček, ki bo pri krstu dobil ime Jože. Srečni družini naše čestitke!

† Marijan Kozin. Družino g. Jožeta Kozina v mestu Del Viso v prov. Bs. As. je zadel težek udarec. V ponedeljek, dne 20. avgusta t. l., je umrl zadet od srčne kapi njen edini sin Marijan, star komaj 24 let. Njegov pogreb je bil dne 22. avgusta ob pol štirih popoldne

iz hiše žalosti na pristavi Picaflor v mestu Del Viso na pokopališče v San Miguelu. Molitve za rajnega je opravil in tudi vodil pogrebni spreved g. župnik Anton Smolč.

Rajni Marijan Kozin je bil slušatelj buenosaireske univerze ter je na njej študiral kemijo in atomsko fiziko. Študije bi bil letos končal, če mu božja Previdnost ne bi bila zaključila življenjske poti.

Rajnemu Marijanu Kozinu želimo večni mir in pokoj, hudo prizadetim staršem na izrekamo iskreno in globoko sožalje.

Mojemu očetu v slovo

Port Said-Suez, 9. julija 1962

Sporočamo znancem in prijateljem, da nam je umrl naš dobi oče Franc Plesničar v Dobcu, Slovenija. Njegovo utrjeno truplo so odnesli na njivo počitka in pravice, v družbo njegovih prednikov na pokopališče v Bezuljak, fara Begunje pri Cerknici.

Dolgih šestnajst let si je želel, da bi vsaj še enkrat mogel videti svoje tri sinove ter jih morda celo poklicati po imenih, ki nam jih je izbral: Franc, Ivan in Jože.

Sporočil sem mu, da bom v mesecu juniju t. l. prišel v Gorico. On pa naj zaprosi na domači upravi za dovoljenje za svidenje na meji. Prepričan sem bil, da bodo odgovorni ljudje, če imajo le kak člen zakona, ki prizna človeku dušo in srce, dovolili 78-letnemu trpinu, da se približa bodoči mejni žični ograji. Ker mu je bilo tudi to upanje odklonjeno, se je začel pripravljati na smrt. Rekel je, da bo tista vreča moke, katero je ravnokar prejel od mene iz Argentine, za njegov pogreb in osmino.

En dan pred smrtjo je zaprosil svojega zeta, naj ga še enkrat ponese ven pred hišo, na njegov ljubljani vrt sredi cvetočega sadnega drevja. Tukaj so ga prišli pozdravit vsi iz cele vasi. Dne 18. junija 1962 ob pol 10 zvečer je napravil testament, ki se je glasil: Sporočite mojim sinom, da naj vedno hodijo k sv. maši.

Takoj nato je zaprosil: Dajte mi v roke sv. križ, in prižigite svečo; še vedno pri polni zavesti, me je še trikrat poklical po imenu ter zatisnil oči. Ugasnilo je njegovo tozemeljsko življenje.

Tistega žalostnega 18. junija t. l. sem bil s svojo družino še na argentinski ladji, ki je nestrno trgala še dovolj mirne valove Atlantskega oceana. Misli in govorili smo: Kako hitro se bližamo Evropi! Še nekoliko dni, in že bomo na italijansko-jugoslovanski meji! Kdo neki bo prišel do tja? Mogoče bo pa le dobil oče dovoljenje? Morda mati, sestra?

28. junija smo srečno dospeli v Gorico. Dne 1. julija pričakujemo na meji, da prideta mati in sestra moje žene. Prišli sta! Kakšno veselje za vse! V grlih začutimo tesnobo, oči se nam zabližejo v solzah. Obmejni stražnik stopi za njimi, ter pripomni: „Strogo prepovedano približati se meji ter brez besede!“ Prišli mi je napolni slovenski zrak. Ne zdržim več, vprašam na ves glas: „Ali res ni dovoljeno govoriti čez žico?“ Tišina na obeh straneh. Kljub temu se približujemo meji. Kar nenkrat moja žena iztegne desnico čez ograjo in njena mati se je s šotkane ter spregovorila: „Bog z Vami!“ Obrne se proti meni ter reče: „4. julija, bosta prišli do tukaj tvoja mati in sestra.“ Zaradi težke slutnje nisem imel več

GRADITEV DVORANE V SLOVENSKI HIŠI

V „Oznanihu“ z dne 10. junija so bili objavljeni načrti g. arhitekta Marijana Eileta za graditev novih prostorov v Slovenski hiši in sicer: 1. dvorane za 600 do 700 ljudi, 2. kapele za 150 do 200 ljudi, 3. upravnih prostorov za društva in organizacije slovenskih izseljencev, uredništva listov, stanovanja za duhovnika, jedilnice, kuhinje, sobe za kuharico in 4. čitalnice, male dvorane, stanovanja za hišnika in tujske sobe.

V pojasnilu načrtov je g. arhitekt Eiletz izjavil: „Po kratki razčlenitvi programa in po študiju tehničnih, finančnih in praktičnih pogojev smo se zedinili, da prestori pod števil. 4 počakajo na kasnejšo uresničitev in sicer na sprednjem delu terena. Ostale tri točke programa sem razdelil v tri prostorske grupe, ki bodo tvorile tudi tri različne gradbene etape:

Dvorana z balkonom in stranskimi
MLADINSKI ŠPORTNI DNEVI

Slovenci v Buenos Airesu se radi ponašamo z našimi številnimi prireditvami. In upravičeno: samo pogledate naše časopise, saj so kar natrpani z obvestili in oglasi za sestanke, zabavne večere, predavanja, razstave, romanja itd. Veseli smo lahko tega, saj to je dokaz, da je naša skupnost živa, da se organizacije vsaka po svoje trudijo, da bi ustvarile čim bolj slovenski ambient v tem brezdušnem vele mestu.

Poleg tolike druge aktivnosti med nami, pa nam je tudi šport potreben; posebno mladini, da preiskusi svojega duha in svoje mišice v plemenitem tekmovalju in borbi.

Slovenska fantovska zveza, oziroma v njej združeni odseki, so za letošnje leto, kot eno prvih skupnih prireditev, sklenili organizirati Mladinske športne dneve, kjer bo nastopala mladina iz odsekov: Slovenska vas, San Martín, San Justo, Ramos Mejia, Morón in Rožmanov zavod iz Adroguoja. Začeli se bodo s tekmovaljem v odbojki na Mladinskem dnevu v Slovenski vasi in zaključili na tradicionalni Mladinski prireditvi, privedel v novembra na slovenski Pristavi. Tekmovalja bodo v štirih panogah in sicer: odbojka, nogomet, namizni tenis in šah.

Obeta se nam torej, skozi mesec in pol vrsta športnih prireditev, ki se bodo vršile po raznih Slovenskih domovih Velikega Buenos Airesa. Brez dvoma bodo ta tekmovalja razgibala odseke, tekmovalce in občinstvo.

Pomladanski vetrovi vejo med našo mladino; veseli smo tega in želimo, da bi vsa ta tekmovalja ne služila le doseganju zmag in pokalov, marveč vzgoji k odgovorni in čuti tovarštva, vzgoji duha in telesa, prav kot pravi stari rek: Zdrav duh v zdravem telesu!

J. T.

SAN MARTIN

Slovenska beseda je imela v soboto, 25. avgusta, po daljšem presledku zopet svojo družabno prireditev v klubskih prostorih Excelsior v Santos Lugares. Lep obisk je pokazal, da njene prireditve vedno privabijo veliko rojakov. Za veselo razpoloženje je tudi to pot skrbel orkester Moulin Rouge.

moči, da bi jo vprašal: Zakaj ne pride oče, ki si je vendar tako želel, da bi me videl!

Dolgi trije dnevi so minuli in zopet se bližamo svetogorski železniški postaji. Ker je 4. julija praznik v Jugoslaviji, je bila postaja okrašena z zastavami. Potnikov je bilo videti zelo malo. Vlak, ki je pripeljal iz Ajdovščine, se je ustavil. Par minut nato sta se na vratih postaje prikazali moja mati in sestra! Obe v črnih, žalnih oblekah. Moje oči še vedno iščejo očeta. Ni ga videti. Mati in sestra se bližata, bodoči žični meji. Tudi mi stopimo bliže. Spoznajmo nas! Približamo se na dva metra razdalje. Mati dviga roke, da nas objame. Sestra si briše solze. Napeto tišino pretrgam s vprašanjem: Mati! Sestra! Kje je moj oče? Sestra mi odgovori: Štiri najst dni si prišel prepozno; ni ga več. Umrl je. Počasi se pomikamo ob žični meji, tako da mi sestra pojasni očetovo lepo slovo od tega revnega sveta.

Hvala Bogu za vse! Zbogom mati, zbogom sestra.

Kralj nebes in zemlje je izpolnil željo mojemu očetu. Poklical ga je k Sebi in mu dal takšno dovoljenje, da velja čez vse meje, za prehod med najstrožji črni stražarji in za vse daljave! Tako nas je lahko prvi videl in objel v duhu, kjer bo vedno živel.

Žalostni: sinovi Franc Plesničar z družino na ladji na potovanju proti Avstraliji; Janez Plesničar, Salta, Argentina; Jože Plesničar, Glieze, Belgija; njegova žena in hči, Dobec, Slovenija.

Vsak teden ena

MEGLICE

Fran Roš

Po gorah, po poljih, po travnikih
ni ptice več, ni več cvetlice.
Ob dnevih teh žalostnih same tam
se pasejo sive ovčice.

Pastir jim je Bog in pasel jih bo
še dolgo do gorke pomladi.
Saj niso ovčice, meglice so
po stari jesenski navadi.

poškodovali. Vendar so bili v Slovenski hiši vsi dosedanjí prostori do začetka prejšnjega tedna že skoro povsem prazni ter prostor pripravljen za gradnjo. Zadnji sta čakali na porušitev kuhinje in obednice, kar se je pa te dni že tudi zgodilo.

Med tem so začeli prihajati na gradbišče tovorni avtomobili z opeko. Gradbeno podjetje je tudi že pripeljalo električni mešalnik za cement in malto, delavci pa začeli kopati zemljo za postavitev železobetonskih temeljev za dvorano v ozadju vrtnega prostora. Zemljo sproti odvažajo. Med tem tesarji pripravljajo gradbeni les, ki ga bodo potrebovali pri postavljanju železobetonske konstrukcije.

Tako smo sedaj v Slovenski hiši neposredno pred začetkom gradnje prve etape, t. j. dvorane z balkonom in stranskimi ložami, odra in prostorov pod njim.

Nadzorstvo nad vsemi gradbenimi deli ima g. arhitekt Marijan Eiletz.

SLOVENCIPOSVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE

Bridgeport, 8. avgusta 1962.

Cenjeni g. urednik!

Najprej Vas pram lepo pozdravi. Tu Vam pošiljam poročilo za „Svob. Slovenijo“ s prošnjo, da ga objavite.

Minilo je že precej časa, odkar se nisem oglašil. Med tem je bilo pri nas mnogo novic. Omejil se bom na najbolj važne, ker vem, da je prostor v časopisu omejen. Lahko bi časopis izhajal s prilogo, kar vem, da bi bila to tudi Vaša želja. Seveda bi bilo treba več naročnikov. Kakor sem zvedel, nas je tu v Z. D. A. samo 34. Žalostno je, kako malo je zanimanja za skupnost.

Pri nas imamo zdaj poletje. Suša tudi ni izostala. Po nekaterih državah je farmarjem prizadela občutna škoda. Pasih dnevoj še nismo imeli. Vsaj mi ne. Morda še pridejo.

Poleti vsa društva prirejajo piknike, da se tako za nekaj ur v senci in naravi pri pižaji in prigrizku oddolžijo za napore in vročino, katero morajo med tednom prestajati po tovarnah.

Pri nas smo tudi imeli že dva prav lepa piknika in upam, da bo še tretji. Tu pečejo na prostem Hat dog zavite v šunko. Kdor zna angleško, bo že kar vedel, kaj pomeni „hat dog“, tistim, kateri pa ne znajo, povem, da bi se po naše reklo, da pečejo „vroče pse“. Čemu jih le peče, če so pa že vroči, in nazadnje niso „psi“, ampak klobase?

Naša fara sv. Križa je imela zadnje nedeljo v juliju piknik v logu Kolumbovih vitev. Prostora za avtomobile je bilo premalo, tako da so morali tisti, ki so prišli bolj pozno parkirati avtomobil vzdolž ceste!

Bilo je prijetno rajanje. Kuharice in natakarji so imeli mnogo dela. Ker je bil vroč dan, je bila tudi žela velika. Steklenice piva so bile pa tako majhne kot šilo. Če jih spiješ deset, ne veš, če si kaj pil. To je gotovo iz previdnosti. Prvič, da ni pijancev, in glavno pa je, da zeleni metuljčki letijo v škatlo, katero je skrbno čuval blagajnik g. Bojnce.

Lepo je bilo videti g. župnika. V roki je držal šilce piva. Seveda je bila to reklama, brez katere ne gre. Bilo je še mnogo druge zabave. Fantje so vlekli vrv. Ker so bili premočni, ali je bila vrv prešlaba, se je pretrgala v veliko veselje gledalcev, ko so junaki popadali desno in levo. Prvič sem videl, da so tudi ženske vlekle vrv. Ker so bile enako močne in ni potegnile, ne na eno in ne na drugo stran, je pristopila na pomoč Rezka Kokošinova, in takoj je bila zmaga na njeni strani. Otroci so imeli drko v vreačah in godci so igrali, da je odmevalo po logu zelenem, da so vsi ptički zbežali pred konkurenco.

Po končanem pikniku smo šli na obisk k družini Žerjal, ki je po rodu Ljubljancin. Žetovi in Žerjalovi so dobri prijatelji in se od časa do časa obiščejo. Prijatelj Žerjal je pravi mojster. Ima mnogo slovenskih plošč in velik radio kombinado. Je kar veselje, ko vse navzkriž poje in gode. V kleti ima sodce z domačim vinom, katero nam prav diši zraven tudi domača šunka. Tako vidite, prijatelji, da gladi pri nas ni.

Sledi popis, kako smo izkoristili dopust sina in snaha, katerega sta imela

v prvi polovici julija. Tokrat smo obiskali Catskill v državi New York. Gotovo je bilo nekdanj v hribu mnogo mačk in so jih pobili. Sedaj je na tistem hribu živalski vrt. Niso to taki parki kot v Argentini v živalskem vrtu. Tu je vse v hribu. Vozili smo se nekaj časa skozi državo Masschuset in ko smo prispeli v državo New York, smo si ogledali državni park.

Nad tem parkom je velik vodopad. Voda dere iz vrha hriba v dolino po samih skalah, katere so že vse zdolbene in izjete od vode. Ko smo si ogledali ta park in posneli nekaj slik, smo nadaljevali vožnjo naprej.

Ko se je približalo poldne, so se tudi naši motorji oglašili. Pristajali smo ob cesti, kjer je bil mal stranski prostor z mizami in klopmi. Tu je bila tudi reka. Sofija je imela v avtomobilu prav dobro kosilo, Ivan pa je prišel na dan s pivom. Vam povem: tako kosilo v taki okoliščini prekaša vsako drugo doma. Potem pa nesrečna žela, ki nas vse dijkale davi, stare kakor mlade. Pa da ne bo kdo mislil, da smo pijanci! Pijemo le iz potrebe, ker je tu mokrota pocieni.

Popoldne smo bili že na hribu, kjer je živalski vrt, pa ne tak kot v Argentini. Živali so ograjene z žico. Nekatere, bolj domače, se pa kar prosto mešajo med obiskovalce. So živali iz vseh kontinentov. Mnogo je tudi japonskih srn. So zelo majhne in krotke. Veliko je raznih ptic. Nekatere se tudi smejejo. Papige so izredno lepe v treh barvah: zelene, plave in rdeče barve. So krasne, neprestano se pa derejo. Videli smo 20 črnih medvedov. Po 5 mesecev so imeli. So pravi akrobatje. Ležijo na hrbtu, jedo sladoled in piškote, katere jim ljudje mečejo. Plezajo po kamniti piramidi. Najmanjši je celo spal na drevesu.

Pozno popoldne smo se vračali domov. Vožnja je trajala tri ure, ker se nismo nič ustavili med potjo.

Tu še novice iz Bridgeporta. G. župnik dr. Andrej Farkaš je organiziral skupino 42 ljudi, kateri so odšli 1. avgusta na obisk v stari kraj. Med starimi naseljenci je tudi nekaj novih beguncev. Od tam bodo šli nekateri v Rim. Ob tej priliki bodo begunci sprejeti pri sv. očetu ob priliki proslave desetletnice „Exul Familia“. Petletna Irena Miklavžina bo podarila v imenu beguncev sv. očetu zlat kolih. Omenjena Irena je hčerka gospe Lojzke in Justina Miklavžina iz Bridgeporta. Zlat kelih sta preskrbela g. župnik Farkaš in g. župnik Rogan iz New Yorka.

S tem je moje poročilo končano. Pozdravljam vse prijatelje, tudi tiste, ki niso odgovorili na moja pisma. Pa ja, da se jih ne bi postal materializem, kar se na žalost preveč dogaja. Pozdravljam vse marčnike in čitatele Svobodne Slovenije.

Frank Zele

P. S. — V Bridgeportu živeči Frkanec Vincenc ima v Argentini sorodnika. Piše se Janez Javornik, drugi je pa Ivan Schvager. Vincenc bi zelo rad videl, če bi se mu javila. Naslov: Frkanec Vincenc, 303 Osborne Street, Bridgeport, Connecticut, USA.

Š A H

V soboto, 21. 7. 1962 se je zaključil šahovski turnir „Našega doma“ z razdelitvijo nagrad in prigrizkom, ki ga je pripravil deklisliki odsek Našega doma.

V I. grupi je osvojil naslov prvaka Franc Benko, ki je skozi cel turnir igral zelo mirno in sigurno. Je rutinirani igralec, znan že iz prejšnjih turnirjev kot dober poznavalec kraljevske igre. Drugo in tretje mesto si delita Mehle in Močnik.

V II. grupi je presenetil mladi študent Tone Bergant, ki je pustil za sabo že nekatere znane igralce in tako osvojil prvo mesto samo z eno izgubljenjo točko. Drugo mesto je osvojil Erjavec Slavko, tretje Mirko Danko, oba sta pokazala kar zadovoljivo igranje.

V III. grupi so igrali naši naraščalniki, med katerimi se je izkazal 12-letni Kosačič Franci, ki je bil edini neporažen na turnirju. Res lep uspeh mladega igralca, ki bo lahko žel še lepe uspehe. Spominja na Bobby Fisherja. Ima zelo dober pregled nad šahovnico in sploh lep smisel za kombinacijsko igranje. Drugo mesto je osvojil Ove Janez, tretje pa Ove Tomaž, ki sta pokazala, da bosta s sistematskim delom dosegla še lepe uspehe, kakor tudi vsi ostali.

Ostali rezultati so razvidni iz končnih lestvic.

I. grupa

Franc Benko	9	8	0	1	8
Ivan Mehle	9	7	1	1	7½
Franc Močnik	9	7	1	1	7½
Janez Jereb	9	4	2	3	5
Ivan Ove	9	5	0	4	5
Franc Trpin	9	3	1	5	3½
Bogdan Kosačič	9	2	2	5	3
Vencelj Dolenc	9	2	0	7	2
Miha Vidmar	9	2	0	7	2
Franc Zupanc	9	1	1	7	1½

II. grupa

Bergant Tone	10	9	0	1	9
Erjavec Slavko	10	8	0	2	8
Danko Mirko	10	6	1	3	6½
Indihar Lado	10	6	0	4	6
Indihar Marijan	10	5	2	3	6
Ove Tone	10	5	1	4	5½
Modic Lojze	10	5	0	5	5
Ove Marjan	10	4	0	6	4
Grilj Marijan	10	3	0	7	3
Bidovec Franc	10	1	0	9	1
Grabnar Jože	10	1	0	9	1

III. grupa

1. Kosačič Franci	9	7	2	0	8
2. Ove Janez	9	7	1	1	7½
3. Ove Tomaž	9	5	2	2	6
4. Urbanija Janez	9	4	3	2	5½
5. Žajnar Marijan	9	3	3	3	4½
6. Filipič Andrej	9	2	4	3	4
7. Ove Janko	9	3	1	5	3½
8. Modic Franc	9	2	2	5	3
9. Juhant Janez	9	1	3	5	2½
10. Mastnak Tone	9	0	1	8	½

Ivan Mehle,

športni ref. Našega doma v San Justu

OBVESTILA

akinje in dijaki. Tudi letos bo naša literarnega krožka. Prvič se bomo zbrali v petek, 31. avgusta, ob 19 v Slovenski hiši. Prosimo predvsem tiste, ki so hodili že prejšnjega leta, da se ga tudi letos udeležijo.

V Slovenskem domu v San Martinu bo v nedeljo, 2. septembra, ob 10 proslava socialne okrožnice „Mati in učiteljica“. Na proslavi bo sodeloval Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom g. Duha. Govoril pa bo vseuč. prof. dr. Ignacij Lenček. Vabimo na proslavo vse rojake, posebej pa vse člane SFZ in članice SDO.

NARODNE NOŠE: Kdor prijavljenec se ni dvignil blaga za narodne noše, naj ga dvigne, ker čas Slomškove proslave ni več daleč.

V Slovenskem domu v Carapachayu bo proslava okrožnice „Mati in učiteljica“ v nedeljo, 2. septembra, ob 4 popoldne. Na sporedu je tudi nastop šolskih otrok. Lepo vabljeni vsi rojaki iz okolice.

Koncert kvarteta Finkovih bo v soboto, 8. septembra v dvorani Sociedad Científica Argentina, Avda. Santa Fe 1145 ob 19. Na sporedu so skladbe za kvartet, tercet in solo. Na klavirju spremlja prof. A. Geržinič. Programi po 40 pesov veljajo kot vstopnice. Dobe se v pisarnah dušnega pastirstva, društva Zedinjena Slovenija in Kulturne akcije ter pol ure pred koncertom ob vhodu v dvorano.

Obveščamo vaditeljice okrožij in dekleta, ki jih veseli telovadba in odbojka, da se bo nadaljeval telovadni tečaj v soboto 8. sept. ob 8 uri zjutraj v zavodu, kjer se je vršila akademija Rožmanovega zavoda na Plaza Irlanda, Segui 942.

Romanje Družabne pravde v slovensko Marijino svetišče v Lanús bo v nedeljo, 9. septembra. Romarska sv. maša, ki jo bo daroval prof. dr. Ignacij Lenček, bo ob pol 11. Nato bo kratek romarski shod, na katerem bo govoril Rudolf Smersu. Ob pol enih bo kosilo (asado), nato pa liturgije in odhod v Slomškov dom na proslavo prve obletnice blagoslovitve. — V Lanús prides takole: Iz Retira in Plaza Constitución omnibus 18; iz Nueva Pompeya kolektiv 13. S kolodvora Lanús kolektiv 10A. V vseh primerih izstopiti na Av. San Martín (b'vsa Santa Fe) in Congreso, nato po cesti Congreso na levo nekaj Avellaneda pa gre vozilo 96; peljati se kvader do Slovenske vasi. Z mosta N. do konca in nato je nekaj kvader peš.

Proslava obletnice otvoritve Slomškovega doma, bo v nedeljo, 9. septembra. Začetek prireditve prične ob 11,30 s sveto mašo. Popoldne ob 14,30 nastopi ter prosta zabava. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki so namenjeni kulturnemu skladu Slomškovega doma. Vsi lepo vabljeni!

Vse rojake opozarjamo na izvajanje slovenskih narodnih plesov v Slomškovem domu v nedeljo, 9. septembra. Slovenska folklorna skupina bo pod vodstvom g. Janeza Bitenca izvajala primorske, belokranjske, koroške in gorénjske ples (n. pr. Rezijanka, Svat. ben. rei, Lepa Anka, Svatbena polka itd.). Ne zamudite! Pridite vsi!

Gledališki odsek Slov. kult. akcije pripravlja uprizoritev nove slovenske drame „Obsodili so Kristusa“, ki jo je napisal pesnik in pisatelj Branko Rozman. Krstna predstava tega izvrznega dela bo v soboto, 15. septembra, točno ob pol 8 zvečer v „Teatro 850“, Montevideo 850 (Córdoba in Montevideo; dve kvadri od Avda. Callao po Córdoba proti pristanišču). Ponovitev bo v nedeljo, 16. septembra ob 6 popoldne. Ves dohodek od obeh predstav je namenjen novi stavbi Rožmanovega zavoda v Adrogué. Režiser je Nikolaj Jeločnik, scenograf Milan Volovšek; igrali pa bodo tudi Maks Borštnik, Ciril Markež in Lojze Rezelj.

Sanmartinski odsek SDO bo imel v nedeljo, 16. septembra, po maši redni sestanek, na katerem bo govoril Rudolf Smersu o važnem vprašanju za vsa dekleta.

Veliko Slomškovo proslavo pripravlja ob stoletnici njegove smrti poseben pripravljani odbor, ki ga sestavljajo zastopniki Dušnega pastirstva, Zedinjene Slovenije in Slomškovega doma. Že danes obveščamo, da se bo prireditve vršila v nedeljo, 23. septembra. Podrobnosti bomo pravočasno sporočili.

POIZVEDBA

Regina Zorjan, 24 Gumming St., W. Brunswick, Melbourne, Victoria, Australia, poizveduje za svojim stricem, Alojzom Mačkom, prekmurskim rojakom, ki je prišel v Argentino pred več kot 15 leti. — Zanj imamo v upravi lista od nje tudi pismo. Naročnikom in bralcem lista bomo hvaležni za sleherno sporočilo o poizvedovancu.

16 - 9 - 1962

Mladina iz Slovenske vasi vabi vse rojake na

X. JUBILEJNI
MLADINSKI DAN

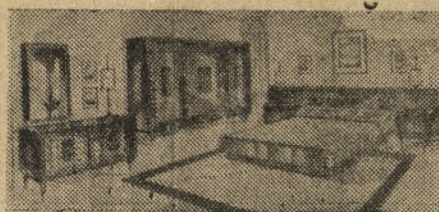
in

slovesno otvoritev

MLADINSKIH ŠPORTNIH DNI
ki jih prirejšajo v SFZ združeni odseki

SLOVENSKA VAS

ZENINI — NEVESTE!

Kjer stanovanje opremi Rado, veselo je staro in mlado!
LOS ANDES — RADOVAN SOBAN
Blanco Encalada 261 Villa Madero

VSI NA PRVI MLADINSKI DAN

V SAN JUSTU

2. SEPTEMBER

1962

BOGAT SPORED

V primeru bolezn ali nesreče, prav pride, če si je človek kaj prihranil. ko si je še lahko.

Vsako vsoto Vam varno hrani, dobro obrestuje in točno vrne

SLOVENSKA HRANILNICA

z. z. o. z.

Avda. San Martín 263, I. nadstr.
desno (v lastnih prostorih)

RAMOS MEJIA

(pol kvadre od Slomškovega doma)
Uradne ure ob sobotah od 16—20
in dežurna služba v nedeljah od
9 do 11 dopoldne

SLOV. DOM V SAN MARTINU

sporoča vseh slovenski javnosti: Poleg AVTOMOBILA, ki bo prvi dobiček na veliki sanmartinski tomboli, bodo še drugi dragoceni in vredni dobčki in sicer:

TELEVIZIJSKI APARAT

HLADILNIK

LOŠČILEC (enceradora)

i. t. d.

Ne odlašajte z nakupom tombolskih tablic, ki jih morete dobiti v Dušnopastirski pisarni, v vseh slovenskih domovih, pri g. Boštjančiču v Lanusu, g. Trtniku v Boulogne, g. Tonetu Urbančiču v San Justu ter pri vseh odbornikih in pri hišniku Slovenskega doma v San Martinu

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Av. DE MAYO 2416
RAMOS MEJIA

\$ 2.000.—

PLAČAMO ZA VAŠ STARI
NEUPORABNI RADIO

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je dne 20. avgusta 1962 umrl v Del Visu zadet od kapi naš preljubi sin in bratranec, gospod

MARIJAN KOZIN

študent kemije in fizike

K zadnjemu počitku smo ga položili dne 22. avgusta 1962 na pokopališču v San M'guelu.

Ohranimo ga v lepem spominu in molimo za pokoj njegove duše!

Žalujoci:

starši Jože in Angela,

v domovini pa bratranec in ostalo sorodstvo

Del Viso — Ljubljana — Kot — Ig

Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu. Odslej govori Duh, naj se spočijejo od svojega truda, zakaj njih dela gredo z njimi. (Raz 14, 13)

Nepričakovano nas je zapustil dne 20. avgusta 1962 nač. član, akademik

MARIJAN KOZIN

Žalujoci: staršem naše iskreno sožalje.

Slov. kat. akademsko društvo

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Šla je molče, skoraj uporno molče, kakor je mislil Poznik. Zato se ni upal spregovoriti, a prestrezal jo je ljubeče in krepko, ki se je zadrževala na poti, ki se je začela pogrezati v mrak. Že sta razločila precej jasno govorico prednjih. Tedaj je pridržala deklica moža in rekla mirno, dobro:

„Nocoj greva domov. Ne govoriva! Saj ne moreva.“

„Ne moreva!“ je poudaril verno.

„Jutri,“ je dejala ona mehko, skoraj otročje nežno, „na grobu moje rajne mamice, ob polj šestih pred mašo.“

„Za cerkvijo?“ je vprašal.

„Za cerkvijo,“ je potrdila.

„Vsaj roko naj stisnem,“ je prosil nerodno. Ni vedel, ali jo sme tikati. Prepustila mu jo je. Ko pa se je hotel skloniti, da ji jo poljubi, mu jo je iztrgala.

„Povejte kaj vsakdanjega,“ je še hotela in je začel nerodno, neprirodno glasno:

„Geometrova služba je naporna, ampak lepa. Ne verjamete? Pravzaprav pa je tako z menoj, da sem se za ta predmet odločil šele, ko sem dve leti poslušal tehnične vede.“

„Hov!“ je zaklicalo v njegovo besedo. Otročja Slavica ju je hotela oplakati. Nato se je zasmejala:

„O tehniški govoritvi! Ljubi Bog. Je pa že celo moj gospod učenik zabavnejši.“

Kar m'no grede je nato povedala o svoji nezdobi, kako je kamen vrgla v bogoslovca Jamca.

„Pa kriv je ta škorenjček, naš gospod Sivec, kar lahko tudi osleta pomeni. Jaz sem imela notarko na piki in nje ne bi bila izgrešila. Auf Wiedersehn, moja ljuba! Moram naprej. A po dvizajta. Gospod Time se bo kmalu tu doli poslovil. Noče pa noče z nami v trg. Bog z njim, requiescat in pace. Gospod učenik! Gospod Sivec!“

Že je bila v temi pred njima, ki sta šla tiho svojo pot. Mogla sta jo slišati, kako se je igrala s pohlevnim človekom, ki mu je primke zadrževala in lepo ime preoblekla v ponižujoče živalsko. „Kaj, že šesto leto da pišete dnevnik? Kako pa to naredite? Tak, povejte mo, gospod Sivec! Bom še jaz izkusila. Ali bi bilo na primer dobro takole: Na dan svetega Janeza Evange. lista pred lateranskimi vrati. To je danes. Bila pri Rebrniku, nagajala, pela, norela in kamenje metala. Helena me je oštela, da sem otročja.“

„O, gospodična, ne ponižujte se. Vreda ste tako in mila,“ je dvoril učitelj. „Kaj drugega bi mi bilo zares bridko slišati.“

„Kaj bridko, če je pa res,“ je ugovarjala, „otročje sem, smrkavka, froc.“

„Samo mični ste in domiselni, kakor pesem veselega srca.“ In čez čas sta slišala Helena in Poznik sledeče:

„Gospod Sivec! Tak povejte no! Kaj boste nocoj zapisali v svoj dnevnik?“

Vzdihnil je:

„Vam pa povem, gospodična. Eno samo ime bom napisal. Pa bom vendar

do smrti vedel vse. Trikrat bom zapisal: Gloriosa.“

„Ah,“ je zavpila deklica nalašč močno glasno. „Kaj ste zaljubljeni, gospod učenik?“

„Za božje ime,“ se je ustrašil pohlevni človek.

„Tu smo!“ je rekla Slavica in zarostolela:

„Pa srečno, gospod Time. In niste res prav nič hudi? Vas res ne boli? O, saj bom popravila, boste videli, da bom. Roko mi dajte! Zbogom. Lahko noč!“

Tudi drugi so se poslovili od bogoslovca, ki mu je šla pot s ceste preko laz. Za trenutek je izgubil geometer Heleno. Zamudil se je z bogoslovcem.

„Time,“ je rekel, „saj se razumeva. O priliki te obiščem. Če maraš.“

„Tebe maram,“ je dejal bogoslovec.

„Kaj knjig mi prinesi.“

„Knjig? Kakšnih? Mojih?“

„Da pozabim, saj umeš.“

„Ker si bolan? Kvišku glavo, fant!“

Bogoslovec se je rezko odtrgal. V trenutku ga je vzela noč na ozki stezi, ki je bil vajen on sam. Sprva je šel hitro, potem je obstal in poslušal za njimi, ki so bili šli po cesti. Ko je mislil, da ga ne slišijo več, se je susedel v laz in se raztrgal v globokem kašlju, ki ga je bogve kako in težko krotil vso pot ves ljubi popoldan.

„Kateri satan me je izvabil v družbo, ki ni zame,“ je zasopel ihtavo in bolno, „v veselje, ki mi je umrlo na svetu? O moj Bog, kako sem truden. Nikoli, nikamor več!“

Tako je trpel v samotni in se le polagoma umiril, oddahnil in izkašljal. Stopil je domov, proti medlemu svitu

materine luči za rdeče zavešenim oknom. Drobna senca se je zgostila pred njim na stezi:

„Time, ali si ti?“

„Sem, mati!“

„Ponoči se vračaš, prehladil se boš,“ je potožila žena.

„In če se, naj se pa,“ je odvrnil trdo. „Saj ste me sami silili, da naj grem.“

Tiho je zastokala in prosila:

„Da si tak, Time! Pa se menda nisi usajal med njimi? Nikar, Time! Dobro ti hočejo. Vsi ti hočemo dobro. Pojdiva! Popil boš čaja pa legel.“

Nato prečudno boječe, pohlevno, previdno:

„Gospod dekan so bili tu. Saj veš čemu. Da jutri ne boš uhaal brez kosila, ker bi kar lepo ne bilo, Time.“

„Ne dajo miru!“ je vzkliknil bogoslovec bolno. Potem je dvignil oči v nebo, ki se je bilo posejalo z zvezdami in je rotil na tihem:

„Ti vidiš! Pomagaj! Ali tako ali tako!“

Nato je šel mirno in mrtvo za martojo...

Ko je Poznik dotekel družbo, je slišal, da je spregovorila Helena prečudno veselo, tako skoraj, kakor da ji je beseda iz vinske objestnosti:

„Zdaj, če hočeš, Slavica, bi bilo pa res prav, če bi kaj lepega zapeli.“

„Servus, gospa mati trapisti!“ je vzkliknila Slavica in se zasmejala:

„Ali ste vsi slišali? Papa! Avrelija! Albinček! Gospod France! Remem-ber!“

„Remember!“ je ponovil poštarjev.

„Ti modci,“ je hotela Slavica. „Po-

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentino \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827

Buenos Aires

(Dalje prihodnjič)